

NORBERGS
KOMMUN

Budget 2025 med plan för 2026–2027

Norbergs kommun

Fastställd av kommunfullmäktige 11 november 2024, § 237

Innehållsförteckning

Politisk inriktning 2025–2027	2
Norbergs kommuns vision och långsiktiga mål	4
Mål för god ekonomisk hushållning.....	4
Finansiella mål	5
Kommunens budgetprocess	5
Förutsättningar och verksamhetens finansiering	6
Befolkning och skattesats.....	6
Skatte- och utjämningsintäkter.....	6
Samhällsekonomisk utveckling 2025-2027	6
Demografisk utveckling	8
Internränta och kapitalkostnader	9
Resursfördelning - demografisk modell och indexmodell	9
Uppräkning av budgetramar för samverkansorganisationerna - indexmodellen	10
Politiska prioriteringar	10
Driftbudget.....	10
Investeringar	10
Budget och anslag	12
Resultatbudget	12
Balansbudget.....	13
Taxor och avgifter.....	13
Nämnderna	14
Kommunfullmäktige och samverkansorgan	14
Kommunstyrelsen	15
Politiska prioriteringar i kommunstyrelsens förslag till budget	15
Barn- och utbildningsnämnden.....	16
Politiska prioriteringar i kommunstyrelsens förslag till budget	16
Kultur- och fritidsnämnden.....	17
Politiska prioriteringar i kommunstyrelsens förslag till budget	17
Socialnämnden.....	18
Politiska prioriteringar i kommunstyrelsens förslag till budget	18

Politisk inriktning 2025–2027

Budgetförslag för Norbergs Kommun – En satsning på välfärd och samhällsutveckling

Vi socialdemokrater och vänsterpartister i Norbergs kommun står fast vid vårt engagemang för att bygga en stark välfärd som gynnar alla invånare. Vi tror på en kommun där varje medborgare får den service de behöver och förtjänar. Vår prioritering är att skapa ordning och struktur i våra verksamheter, så att vi kan erbjuda högkvalitativa tjänster som verkligen gör skillnad i människors liv. För att uppnå detta behöver vi också fokusera på våra anställdas arbetsmiljö. En bra arbetsmiljö är grunden för en effektiv och engagerad personal, som i sin tur är avgörande för att leverera utmärkt service till våra medborgare. Vi åtar oss att arbeta för att våra medarbetare trivs och känner sig uppskattade i sina roller.

Vi strävar efter att stärka samarbetet med lokala företagare och näringsliv och lär känna deras behov på djupet. Vi vill att våra upphandlingar ska bidra till att främja lokal och regional tillväxt och ske under sjysta villkor, vilket i sin tur bidrar till att fler jobb skapas här i Norberg.

Vi ser också vikten av att ha ett långsiktigt perspektiv i våra beslut. Stabilitet är en nyckelkomponent i vår strategi, och vi kommer att arbeta för att våra ekonomiska planeringar och investeringar ger återkommande resultat över tid. Vi ska satsa på samhällsutveckling och se till att vi blir fler Norbergare som kan bidra till vår kommun och dess framtid. Tillsammans kan vi dra Norbergs kommun i en positiv riktning och skapa en plats där alla trivs.

Genom att göra klokare val i dag, lägger vi grunden för en stark och livskraftig kommun i morgon.

Det säkerhetspolitiska omvärldsläget har medfört att Sverige bygger upp ett starkare totalförsvaret. Kommunens ansvar och uppdrag i detta kommer utökas under perioden med bland annat livsmedelsansvar, trygghetspunkter, reservvatten med mera.

En ny köksorganisation ska tillsammans med nyrenoverade kök och matsalar i skolan ge goda och näringsriktiga måltider i såväl skola som äldreomsorg. Köken utrustas för att skapa en god krisberedskap.

Näringsliv, klimatomställning och energiförsörjning hör samman och är en viktig del av Norbergs företagande. Såväl solcellspark som etablering av pumpkraft genom nyttjande av gruvor är sätt som Norberg kan bidra till fossilfri energi och energilagring. Om det behövs och är möjligt ska kommunen delta genom aktivt delägarskap för att säkerställa etableringar i kommunen som möjliggör den nödvändiga klimatomställningen.

Delaktighet och engagemang är viktiga komponenter i utvecklingen av Norberg. Vi vill fortsätta utvecklingen av Kärrgruvan genom ett partnerskap med boende, föreningsliv och näringsliv i ett idéburet offentligt partnerskap, IOP. En viktig del i det arbetet är ett eventuellt förvärv av Bolagshagen.

Föreningslivet i Norberg har haft utmaningar med både Covid och afrikansk svinpest. Med stöd av extra medel från Tillväxtverket ska bidragen öka till föreningslivet under en tvåårsperiod. Det ska hjälpa föreningarna att utveckla sin verksamhet och öka antalet aktiva och ledare. Jämställdhet är en central del i den fortsatta utvecklingen av föreningslivet.

Norberg är en fantastisk kommun med vackra byar och ett starkt kulturarv. Vi behöver få fler att se fördelarna med att bo och arbeta i kommunen. Genom riktade insatser och samarbeten ska fler se möjligheterna. I detta ingår även att utveckla bostadsmarknaden genom framtagande av moderna bostäder, ökade möjligheter till distansarbete såsom platser för co-working, ökat arbete med besöksnäring och turism inom ramen för destination Norberg.

Vi är en liten kommun med stora fördelar. Vi ska fortsätta öka samverkan mellan skola och socialtjänst genom de utökade anslagen till socialnämnden. Vi har nära samarbete med polis, skola, socialtjänst och regionen för att öka tryggheten och snabbt kunna ge stöd till barn och unga när det behövs. BOB-råd etableras, för att hindra att barn och unga blir en del av kriminella nätverk och organiserad brottslighet – ett problem som växer sig allt större och som hela samhället måste arbeta emot, trygghetsarbetet fortsätter.

Trafiköverenskommelsen med Region Västmanland har inte gett den trafik vi behöver. Nya former för kollektivtrafik behöver tas fram för att kunna erbjuda alla som bor i Norberg en tillförlitlig och behovsstyrd kollektivtrafik. Försöket med avgiftsfri kollektivtrafik ska utvärderas under året. Samtidigt ska en översyn av trafiköverenskommelsen göras och nya former av dynamisk kollektivtrafik tas fram.

Genom ett moderniserat kommunhus har vi säkrat en god arbetsplats för såväl vår egen personal som för polisens kontaktcenter. Det var en nödvändig investering som visar att Norberg kan erbjuda goda möjligheter även för statliga myndigheter. Genom politiskt arbete ska fler myndigheter erbjudas möjlighet att etablera sig i Norberg.

Norbergs ambition med skolan kvarstår, vi ska vara i topp i landet och erbjuda en god utbildning och trygg miljö för alla elever. Genom att bibehålla flerläraresystemet och fortsätta utveckla skollokalerna visar vi att ambitionen gäller. Det minskade elevantalet får effekter för skolans planering och förändringar är nödvändiga. Dessa ska ske utan att kvaliteten påverkas.

*Kommunstyrelsens ordförande,
Johanna Odö (S)*

*Ordförande för Vänsterpartiet i
Norberg, Henry Lehto (V)*

Norbergs kommuns vision och långsiktiga mål

Det strategiska området *God ekonomisk hushållning* tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Målen anger de finansiella förutsättningarna eller ramarna för den verksamhet kommunen bedriver. Den allmänna utgångspunkten för det finansiella perspektivet är att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Resultatet måste därför vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå skall kunna garanteras även nästkommande generation utan att en högre skatt ska behöva uttaxeras. Med utgångspunkt från kommunens ekonomiska situation, ska kommunen ange en tydlig ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställningen i form av mål.

I kommunens ekonomistyrningspolicy fastställs att kommunen ska ha ett budgeterat överskott med två procent av skatter och generella statsbidrag. Överskottet är knutet till skatteutvecklingen för att säkerställa en god ekonomisk hushållning enligt intentionerna i kommunallagen. Ett överskott i budgeten ger dessutom en god beredskap för oförutsedda händelser under budgetåret. Kommunstyrelsen bedömer dock att det ekonomiska målet för överskott inte kommer nås under planperioden och föreslår därför ett längre mål för 2025: (0%)

Mål för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige fastställde i december 2019 en vision för Norbergs kommun, Tillsammans för Norberg 2030.

*Norberg - den växande kommunen som är tillgänglig,
trygg och utvecklande för alla.
Mångfald är den självklara drivkraften för hållbar utveckling.*

Till visionen är sex strategiska områden kopplade och de utgör plattformen för det fortsatta målarbetet. Inom varje område finns långsiktiga mål, och kommunfullmäktige har också fastställt uppdrag som ska uppnås under mandatperioden 2023–2026:

Tillsammans för Norberg 2030

Strategiska områden	Gemensamma uppdrag till nämnderna under mandatperioden 2023-2026
Norberg – att växa upp i <ul style="list-style-type: none"> Vi har den bästa skolan för varje barn och ungdom Vi har en god folkhälsa Vi har attraktiva och hälsosamma boendemiljöer för alla invånare	1. I Norbergs kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning
Norberg – att leva och verka i <ul style="list-style-type: none"> Allas förmågor tas tillvara, det finns goda och lika möjligheter till livslångt och livsvitt lärande för alla åldrar Invånarna är delaktiga i samhällsutvecklingen och kan påverka den egna situationen	2. Alla som bor i Norberg ska känna sig trygga
Arbete och föreningsliv i Norberg <ul style="list-style-type: none"> Invånare och besökare erbjuds aktiviteter och upplevelser för alla åldrar och kön Vi har ett klimat som gynnar entreprenörer	3. Deltagandet i Norbergs förenings- och kulturliv ska öka och bli mer jämställt 4. Norbergs kommun ska underlätta för företag att etableras och utvecklas i Norberg
Miljö och klimat, hållbarhet och tillgänglighet i Norberg <ul style="list-style-type: none"> Vi har social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet i fokus	5. Norbergs kommun ska vara fossilfri från 2030
Att bli äldre i Norberg <ul style="list-style-type: none"> I Norberg är det lätt att bli äldre, här finns det goda livet med vård och omsorg som omfattar alla	6. Norbergs kommuns brukare inom särskilt boende, hemtjänst och LSS ska vara nöjda med den omsorg de får
Nytänkande Norberg <ul style="list-style-type: none"> Norbergs kommun är en attraktiv arbetsgivare med medarbetare som har mod, är delaktiga samt stolta	7. Norbergs kommuns medarbetare ska trivas på arbetet
God ekonomisk hushållning	8. Nämnderna ska effektivisera minst 1% om året

Nämnderna uppdras att anta åtaganden som ska bidra till att fullmäktiges uppdrag uppnås inom mandatperioden.

Finansiella mål

Kommunfullmäktige fastställer kommunens finansiella mål i samband med varje budgetbeslut. Målen för 2025 är:

- Överskott motsvarande 0% av skatteintäkter och statsbidrag eftersträvas
- Soliditeten ska bibehållas på en positiv nivå
- Skattefinansieringsgraden av investeringar över en rullande femårsperiod ska vara 100%
- Amortering av låneskulden ska ske årligen

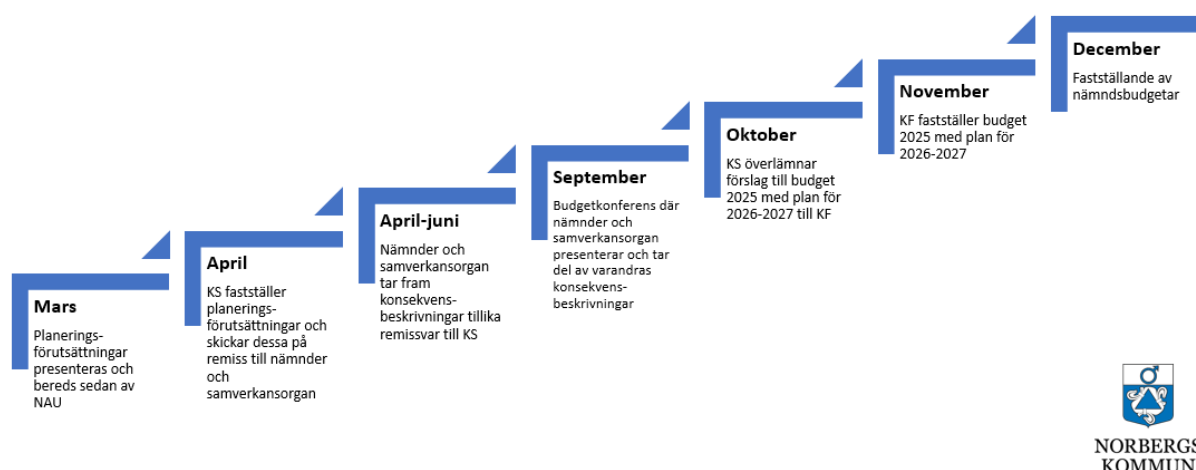
Kommunens budgetprocess

Norbergs kommun tillämpar en budgetmodell där nämndernas budgetramar justeras utifrån demografiska förändringar, indexeringar samt politiska prioriteringar. Principen bygger på att nämndernas ramar inte ska innehålla dolda sparkrav. Modellen kan förenklat beskrivas så här:

Budgetdokumentet följer samma struktur där första delen behandlar budgetens förutsättningar, där den demografiska utvecklingen är av stor vikt. Den andra delen behandlar politiska prioriteringar och slutligen redovisas förslag till nämndernas budgetramar samt kommunens resultat- och balansbudget för nästkommande år.

Budgetprocessen i Norbergs kommun startar i mars månad året innan budgetåret. Kommunens ekonomiska förutsättningar presenteras då tillsammans med verksamheternas behov. Detta utgör underlag för kommunstyrelsens beslut om planeringsförutsättningar för budget och plan. I juni presenterar nämnder och samverkansorgan vilka konsekvenser de fastslagna planeringsförutsättningarna väntas ge. Kommunstyrelsen överlämnar senast i oktober ett förslag till budget till kommunfullmäktige, som behandlar och fastställer den slutliga budgeten i november.

Förutsättningar och verksamhetens finansiering

Befolkning och skattesats

Förslag till budget 2025 är baserad på 5 469 invånare år 2025. Förslaget till budget är också baserad på oförändrad skattesats jämfört med år 2024, vilket innebär 22,66 öre per skattekrona.

Skatte- och utjämningsintäkter

Under åren 2025–2027 prognostiseras kommunens skatteintäkter och statsbidrag att öka från 423 mnkr till 451 mnkr. Detta innebär en nominell ökning på 28 mnkr över perioden. Trots denna ökning i kronor kommer kommunens ekonomiska situation att påverkas av inflation och löneökningar, vilket reducerar den reala effekten av dessa intäktsökningar.

Med en antagen årlig inflation på 2 % och löneökningar på cirka 3,5 % per år ser vi att de nominella intäktsökningarna inte räcker för att täcka de ökade kostnader som inflation och lönerelaterade utgifter medför. När vi justerar för dessa faktorer innebär det att kommunens reala skatteunderlag minskar under både 2026 och 2027, trots ökningen i skatte- och statsbidragsintäkter. Detta indikerar att kommunen behöver vidta ytterligare åtgärder för att effektivisera verksamheten. Denna utveckling understryker behovet av att hantera kommunens kostnader långsiktigt för att bibehålla en hållbar ekonomisk situation och undvika underskott i framtiden.

1. Skatte- och utjämningsintäkter (mnkr)	2025	2026	2027
Skatteunderlagets utv. riket %	4,75	4,09	4,19
Skatteunderlagets utv. Norberg %	3,34	3,03	3,25
Kommunalskatt	22,66	22,66	22,66
Befolkning, budget	5 469	5 426	5 389
Kommunal inkomstskatt			
Skatteintäkter	304,3	310,1	318,7
Slutavräkning			
Delsumma kommunal inkomstskatt	304,3	310,1	318,7
Statsbidrag och utjämning			
Inkomstutjämningsbidrag	89,8	95,6	100,0
Fastighetsavgift	15,4	15,4	15,4
Regleringsbidrag/- avgift	12,9	11,1	9,1
Kostnadsutjämning	6,8	11,7	13,8
LSS-utjämning	-6,4	-6,3	-6,3
Delsumma statsbidrag, utjämning	118,5	127,5	132,0
Summa skatteintäkter o statsbidrag	422,8	437,6	450,7

Källa: SKR cirkulär 24:38

Samhällsekonomisk utveckling 2025-2027

Den svenska samhällsekonomin har de senaste åren präglats av utmaningar med hög inflation, stigande räntor och en försvagad arbetsmarknad. Men enligt Sveriges Kommuner och Regioners senaste prognoser ser vi nu tecken på en vändning. Lågkonjunkturen som bottnade under 2024 övergår till en återhämtningsfas, som inleds försiktigt under 2025. Den ekonomiska tillväxten beräknas accelerera under åren 2025–2027, med en genomsnittlig BNP-tillväxt på 2,4 procent per år.

2025: Återhämtning med viss försiktighet

År 2025 förväntas svensk ekonomi återigen växa med en BNP-ökning på 2,7 procent, vilket är en tydlig förbättring jämfört med de senaste två åren av låg tillväxt (0,1 procent 2023 och 0,7 procent 2024). Återhämtningen drivs främst av hushållens konsumtion, som gynnas av penningpolitiska lättnader, inklusive räntesänkningar från Riksbanken. Dessa räntesänkningar, i kombination med en minskad inflation, bidrar till att återställa hushållens köpkraft, vilket underlättar konsumtion och bostadsinvesteringar som tidigare skjutits upp.

Samtidigt som inflationen förväntas stabiliseras runt 1,7 procent under 2025, är det viktigt att notera att köpkraftsåterhämtningen kommer att ske gradvis. Reallönerna började öka igen under våren 2024 efter en period av reallöneminskningar, vilket också bidrar till att stärka konsumtionen framöver. Dock är det fortfarande osäkert om hushållens optimism kommer att hålla i sig, eftersom faktorer som stigande konkurser och högre konsumtionslån kan skapa risker.

2026: Starkare tillväxt och förbättrad arbetsmarknad

Prognosen för 2026 visar en fortsatt stark ekonomisk utveckling med en BNP-ökning på 2,6 procent. Denna tillväxt drivs till stor del av en ökad sysselsättningsgrad och förbättrad produktivitet. Sysselsättningen väntas öka något, särskilt i de högre åldersgrupperna, även om en mer betydande minskning av arbetslösheten inte förväntas förrän i slutet av 2025. Arbetslösheten beräknas dock fortsätta minska gradvis under 2026 och 2027, från 8,2 procent till 7,7 procent.

Förutom hushållens konsumtion kommer även svensk export att spela en större roll i tillväxten. Ökad efterfrågan från omvärlden i takt med att globala konjunkturer förbättras, särskilt i Europa och USA, förväntas ge en positiv effekt på svensk export, även om detta dröjer något till senare delen av 2025 och framåt.

2027: Stabilisering och nya utmaningar

Vid slutet av prognosperioden, år 2027, förväntas tillväxten plana ut något med en BNP-ökning på 2,0 procent. Arbetsmarknaden kommer att vara starkare, med fler arbetade timmar och en något lägre arbetslöshet än tidigare år. Samtidigt kommer inflationen att stabiliseras runt Riksbankens mål på 2 procent, vilket ger en gynnsam makroekonomisk miljö för såväl hushåll som företag. En av de utmaningar som Sverige och Norbergs kommun kan komma att möta är den långsammare befolkningstillväxten. Enligt SCB:s prognos kommer befolkningstillväxten att vara lägre än tidigare förväntat, vilket innebär ett minskat behov av bostadsbyggande och en lägre investeringsnivå i samhället. Detta kan på lång sikt innebära att kommunerna behöver anpassa sina planer för bostadsinvesteringar och infrastrukturutbyggnad.

Sammanfattningsvis står svensk ekonomi inför en gradvis men stadig återhämtning under 2025–2027. Sektorn som helhet kan förvänta sig förbättrade finansiella villkor, även om det fortsatt finns utmaningar kopplade till arbetsmarknaden, inflationen och befolkningstillväxten.

2. Nyckeltal för den svenska ekonomin, (Procentuell förändring om inte annat anges)	2023	2024	2025	2026	2027
BNP	0,1	0,7	2,7	2,6	2,0
Arbetade timmar	1,4	0,0	1,4	1,5	1,0
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,6	8,2	8,2	7,9	7,7
Befolkning, 15-74 år	0,5	0,1	0,3	0,4	0,4
Lönesumma, Nationalräkenskaperna	5,3	4,0	4,9	5,1	4,6
Timlön, Nationalräkenskaper	3,8	3,8	3,2	3,3	3,3
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	3,8	4,0	3,5	3,3	3,3
Inflation, KPIF	6,0	1,9	1,7	1,9	2,0
Inflation, KPI	8,5	2,9	0,6	1,7	2,1
Inflation, KPI, juni	9,3	2,6	0,5	1,8	2,1
Styrränta, värde vid årets slut, procent	4,00	3,00	2,25	2,25	2,30

Källa: SKR cirkulär 24:38

Demografisk utveckling

Under 2023 minskade folkmängden i Norbergs kommun med 110 personer, från 5 627 till 5 517 invånare. Anledningen till den minskade befolkningen var ett flyttnetto på -80 personer och ett födelsenetto på -36 personer. Under året flyttade 343 personer till Norberg, vilket var färre än 2022. Antalet personer som flyttade från Norberg uppgick till 423. Flyttnettot (antalet inflyttade minus utflyttade) under 2023 var således -80 personer. Det föddes 34 barn under 2023, 10 färre än året innan. Antalet personer som avled var 70 vilket är 10 färre än året innan. Sammantaget ger detta ett födelsenetto (antalet födda minus döda) under året på -36 personer. På grund av justeringar från Statistisk Centralbyrå (SCB) stämmer inte alltid summan av angivna förändringar exakt med den totala förändringen i folkmängd.

3. Befolkningsutveckling	1980	1990	2000	2023	2024	2033
Födda	88	82	51	34	38	39
Döda	82	89	81	70	74	76
Födelseöverskott	6	-7	-30	-36	-36	-38
Inflyttade	334	438	227	343	383	383
Utflyttade	287	344	344	423	395	366
Flyttnetto	47	94	-117	-80	-12	17
Folkökning	53	87	-147	-116	-48	-21
Folkmängd	6 843	6 665	5 939	5 517	5 469	5 203

Befolkningsprognos

Enligt Statisticons prognos kommer befolkningen att minska med 162 personer mellan år 2023 och planperiodens slut, år 2027.

4. Befolkningsprognos	2023	2024	2025	2026	2027	Diff antal
Ålder/år						
0–5	300	281	276	266	259	-41
6–9	234	237	232	234	218	-16
10–12	188	179	163	161	173	-15
13–15	194	198	195	187	180	-14
16–18	182	183	184	185	188	6
19–24	277	270	271	271	268	-9
25–44	1 142	1 124	1 115	1 092	1 077	-65
45–64	1 408	1 402	1 398	1 391	1 377	-31
65–79	1 169	1 139	1 118	1 103	1 095	-74
80–100	423	455	474	499	520	97
Totalt	5 517	5 469	5 426	5 389	5 355	-162

Befolkningsprognos utifrån åldersgrupper

Förskola

Åldern 1–5 år påverkar den demografiska tilldelningen av budget till förskolan. Statisticons prognos visar att åldersgruppen beräknas minska från 265 barn år 2023 till 219 barn år 2027.

5. Befolkningsprognos, förskola

Ålder/år	2023	2024	2025	2026	2027
1–5	265	243	237	226	219

Grundskola och gymnasium

Åldern 6–15 år påverkar den demografiska tilldelningen av budget till grundskolan. Statisticons prognos visar att åldersgruppen 6 år beräknas minska från 74 elever år 2023 för att sedan minska till 53 elever år 2027. Antal elever i åldern 7–15 beräknas minska från 542 elever till 517 elever år 2027 men har en tillfällig topp år 2024 med 553 elever.

Elever i gymnasieåldern 16–18 år beräknas öka från 182 elever år 2023 till 188 elever år 2027.

6. Befolkningsprognos, 6–18 år

Ålder/år	2023	2024	2025	2026	2027
6	74	61	51	56	53
7–15	542	553	540	526	517
16–18	182	183	184	185	188

Äldreomsorg

Antalet personer i åldersgruppen 65–79 år beräknas minska under perioden från 1169 till 1095 personer. Åldersgruppen 80–89 år beräknas öka från 353 till 451 personer och åldersgruppen 90+ beräknas minska från 70 till 69 personer.

7. Befolkningsprognos, äldreomsorg

Ålder/år	2023	2024	2025	2026	2027
65–79	1 169	1 139	1 118	1 103	1 095
80–89	353	386	409	431	451
90+	70	69	65	69	69

Internränta och kapitalkostnader

Kapitalkostnaderna utgörs av avskrivningar och internränta. Beräkningarna sker enligt så kallad rak nominell metod. För budgetåret 2024 utgår internränta med 2,5 % enligt Sveriges kommuner och regioners förslag. För åren 2025 och 2027 används 2,5 %. Kapitalkostnaderna, dvs. internränta och avskrivningar, som belastar nämnderna är ersättning till finansförvaltningen för det kapital som tagits i anspråk för investeringar. Nämnderna ansvarar för att budgetera kapitalkostnader för investeringar som planeras under år 2025–2027. En kalkylränta i nivå med en långsiktigt hållbar räntenivå bör användas vid beräkning av driftkostnadskonsekvenser, för att på så sätt få en rättvisande bild av kommande kostnader.

Resursfördelning - demografisk modell och indexmodell

Resursfördelningen till verksamheterna styrs av två modeller, en demografisk modell och en indexmodell. Den demografiska modellen används för resursfördelning avseende äldreomsorg, förskola, grundskola (ej anpassad grundskola) förskoleklass, skolbarnomsorg och gymnasieskola. En demografisk budgetmodell innebär att budgetramen anpassas efter förändringar i befolkningsunderlaget. För övriga verksamheter som kommunen bedriver i egen regi eller köper från andra indexeras kostnader och intäkter.

Uppräkning av budgetramar för samverkansorganisationerna - indexmodellen

Budgetramarna för samverkansorganisationerna har räknats upp enligt indexmodellens uppräkningsfaktor för köpt verksamhet, det vill säga 3,2 % inför år 2025.

8. Kostnads- intäktslag	Uppräkningsfaktor	2025	2026	2027
Externa hyreskostnader	70% av KPI (ett års förskjutning)	4,55%	1,75%	1,75%
Externa städkostnader	Lönekostnader i prisindex för kommunal vht	3,50%	3,30%	3,30%
Köpt verksamhet	Viktat KPI 30% löner 70%	3,20%	3,06%	3,06%
Övriga kostnader	KPI	2,30%	2,40%	2,70%
Övriga intäkter	Viktat KPI 30% löner 70%	2,30%	2,40%	2,70%
Lönekostnader	Löner i prisindex för kommunal vht	3,50%	3,30%	3,30%

Politiska prioriteringar

Driftbudget

I budgeten för 2025–2027 gör kommunen ett antal viktiga prioriteringar för att säkerställa att verksamheterna kan upprätthållas och utvecklas trots ett ansträngt ekonomiskt läge. Utöver de grundläggande justeringar som sker i resursfördelningsmodellen föreslås flera politiska prioriteringar för att möta de utmaningar som kommunen står inför.

9. Driftbudget (tkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunfullmäktige	-38 030	-38 634	-39 740
varav arvoden. m.m.	-3 175	-2 717	-2 727
varav revision	-675	-692	-710
varav NVK	-14 153	-14 586	-15 033
varav Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund	-6 725	-6 930	-7 142
varav V-Dala miljö- & byggnadsnämnd	-4 153	-4 280	-4 411
varav V-Dala lönenämnd	-1 723	-1 776	-1 831
varav Norra Västmanlands ekonominämnd	-6 713	-6 918	-7 130
varav Västmanlands Samordningsförbund	-182	-187	-193
varav Överförmyndarnämnden	-531	-548	-565
Nämnder i Norbergs kommun	-374 248	-374 589	-377 926
varav Kommunstyrelsen	-35 497	-36 024	-36 566
varav Kultur & fritidsnämnden	-18 886	-19 306	-19 485
varav Socialnämnden	-176 089	-178 036	-182 617
varav Barn- och utbildningsnämnden	-143 776	-141 222	-139 258
Summa verksamheterna	-412 277	-413 223	-417 666

Investeringar

Investeringsvolymen har i enlighet med kommunens ekonomistyrningspolicy lagts i nivå med summan av beräknade ordinarie avskrivningar och årets resultat. Utgångspunkten är att investeringar finansieras med egna medel. Om nya lån behöver upptas skall det i första hand göras för investeringar i intäktsfinansierad verksamhet.

Avskrivningskostnaden kommer sannolikt att bli högre än vad som framgår i tabellen nedan. Beloppet justeras utifrån vilka investeringar som färdigställs och aktiveras under perioden. Nivån på avskrivningskostnaderna är beroende av i vilken takt investeringar slutförs.

10. Finansiering av investeringar (tkr)	2025	2026	2027
Avskrivningar	11 969	11 969	11 969

Budgeterat resultat Norberg	718	6 468	5 428
Summa investeringsutrymme	12 687	18 437	17 397

De egna nämnderna i Norbergs kommun har i investeringsbudgeten tilldelats ett investeringsutrymme om 1 mnkr per nämnd. Investeringsutrymmets syfte är att ge nämnderna bättre förutsättningar att hantera verksamheternas behov under perioden.

11. Investeringsbudget netto (tkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunfullmäktige (utförare NVK)	-46 983	-26 483	-26 483
<i>varav investering u-håll fastighet</i>	<i>-16 550</i>	<i>-16 550</i>	<i>-16 550</i>
<i>varav investering u-håll gata & väg</i>	<i>-2 708</i>	<i>-2 708</i>	<i>-2 708</i>
<i>varav investering u-håll VA</i>	<i>-5 725</i>	<i>-5 725</i>	<i>-5 725</i>
<i>varav tilläggsbudget Bjurfors VA*</i>	<i>-20 500</i>		
<i>varav investering bostäder</i>	<i>-1 500</i>	<i>-1 500</i>	<i>-1 500</i>
Nämnder i Norbergs kommun	-4 000	-4 000	-4 000
<i>varav Kommunstyrelsen</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>
<i>varav Kultur & Fritidsnämnden</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>
<i>varav Barn- och utbildningsnämnden</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>
<i>varav Socialnämnden</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>
Totalsumma investeringar Norberg	-50 983	-30 483	-30 483

*Tilläggsbudget Bjurfors VA

Anbuden som inkommit i en förnyad konkurrensutsättning är på ett betydligt högre belopp än vad som beräknades 2018 när medel avsattes för projektet. Det finns 9,5 miljoner kronor kvar för genomförande, men den totala kostnaden beräknas till cirka 30 miljoner kronor.

Förändringar i kostnadsbild (index) under åren, höga grundvattennivåer, förorenad mark samt berg har bidragit till en högre kostnadsbild. Anbud 26 mnkr, ATL pumpar, tryckstegringsstation, projektledning 4 mnkr. Anbudet är intaget via förnyad konkurrensutsättning samt en tredje part som ombetts göra en beräkning utifrån upphandlingsunderlaget och verifierat kostnadsnivån. 30 mkr – 9,5 mkr = 20,5 mnkr

I nedanstående tabell redovisas tidigare beslutade investeringar som ännu ej är färdigställda. Då dessa har beslutats tidigare ingår dessa ej i budgetbeslutet för 2025 utan redovisas endast upplysningsvis.

12. Tidigare beslutade investeringar (tkr)	
Bjurfors VA, KF 2018-11-19, § 7	14 000
Carport och laddstolpar, KF 2023-11-06, § 219	1 250
Solceller Björkängen, KF 2024-06-17, § 125	1 400
Renovering av Centralskolan hus X, KF 2024-06-17, § 124	11 000
Om- och tillbyggnation av skolkök, Centralskolan och Källskolan*	33 000
Summa	60 650

*Om- och tillbyggnation av skolkök, Centralskolan och Källskolan

Under förutsättning att erforderliga beslut fattas. Ärendet behandlas av kommunfullmäktige 11 november 2024, Dnr: NBGK 2024/0766.

Budget och anslag

13. Anslag (tkr)	Budget 2025
Kommunfullmäktige	-38 030
Kommunstyrelsen	-35 497
Kultur- och fritidsnämnden	-18 886
Socialnämnden	-176 089
Barn- och utbildningsnämnden	-143 776
Summa anslag	-412 277

Resultatbudget

14. Resultatbudget	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunfullmäktige	-38 030	-38 634	-39 740
Nämnder i Norbergs kommun	-374 248	-374 589	-377 926
<i>Avgår internränta och avskrivningar</i>	<i>15 749</i>	<i>15 749</i>	<i>15 749</i>
Finansförvaltning	-13 590	-22 510	-31 952
Citybanan	-178	-178	-178
Lokalbank & tomhyra	-2 090	-2 153	-2 218
Lokalkostnadsbuffert, inkl. kommunhus	-1 201	-1 201	-1 201
Pensioner med mera	82	496	562
Lönekompensation	-10 203	-19 474	-28 917
Avskrivningar	-11 969	-11 969	-11 969
Verksamhetens nettokostnader	-422 087	-431 953	-445 838
Skatteintäkter	304 300	310 059	318 708
Statsbidrag och utjämning	118 522	127 515	132 001
Riktat bidrag för äldreomsorg	3 059	3 059	3 059
Statsbidrag kommuner med högt mottagande			
Uttag ur allmänna etableringsfonden	0	0	0
Finansiella intäkter	1 000	900	800
Finansiella kostnader	-4 076	-3 112	-3 302
Summa finansiering o finansnetto	422 805	438 421	451 266
Årets resultat	718	6 468	5 428

Sammanfattning av antaganden i resultatbudget:

- Oförändrad utdebitering.
- Skatteintäkter och generella statsbidrag inför budget- och planperioden har beräknats i enlighet med Statisticons prognos. Per årsskiftet 2023/2024 hade kommunen 5 517 invånare. Statisticons prognos visar på 5 469 invånare vid slutet av år 2024, 5 426 invånare i slutet av år 2025 och 5 389 invånare i slutet av år 2026. Kommunen kan via SCB:s delårsstatistik och kommuninvånarregistret följa befolkningsutvecklingen. Antaganden om folkmängd följs upp i samband med budgetberedningen i september.
- Lönekostnadsökningarna på 3,5 % budgeteras år 2025 och 3,3% för år 2026–2027 i en central pott på finansförvaltningen.
- Kommande hyresökning för pågående investeringar i kommunhuset har preliminärt beräknats till 2,0 mnkr per år och budgeterats i lokalkostnadsbuffert.
- Medlemsbidrag till NVK är uppräknad med 0,4 mnkr för att kompensera ökade kapitalkostnader.

Balansbudget

15. Balansbudget (mnkr)	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	206	255	305
Bidrag statlig infrastruktur	2	1	1
Omsättningstillgångar	195	153	103
Summa tillgångar	403	409	410
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	208	209	209
Avsättn pensionsförpliktelser, övriga förpliktels.	49	57	58
Långfristiga skulder	65	64	63
Kortfristiga skulder	80	80	80
Summa skulder och eget kapital	403	409	410

Taxor och avgifter

Samtliga taxor och avgifter ska beredas till fullmäktiges budgetsammanträde i november. Beredningen ska bestå av politiska bedömningar av taxekonstruktionen samt dess ekonomiska betydelse. De taxor som ska ge kostnadstäckning ska indexjusteras årligen.

Nämnderna

Kommunfullmäktige och samverkansorgan

16. Kommunfullmäktige (tkr)	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Driftanslag	-36 401	-38 030	-38 634	-39 740
Investeringsanslag	-26 382	-46 983	-26 483	-26 483

KF driftanslag 2024 enligt beslut i KF 11 december 2023, § 248. Investeringsanslag 2024 enligt budget antagen av KF 6 november 2023, § 216

17. Samverkansorgan (tkr)	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Norra Västmanlands kommunalteknikförbund (NVK)	-13 324	-14 153	-14 586	-15 033
Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund	-6 516	-6 725	-6 930	-7 142
V-Dala miljö & byggnadsnämnd	-4 024	-4 153	-4 280	-4 411
V-Dala lönenämnd	-1 670	-1 723	-1 776	-1 831
Norra Västmanlands ekonominämnd	-6 504	-6 713	-6 918	-7 130
Västmanlands samordningsförbund	-176	-182	-187	-193
Överförmyndarnämnden	-515	-531	-548	-565
Summa anslag	-32 729	-34 180	-35 225	-36 305

Anslag 2024 enligt budget antagen av KF 6 november 2023, § 216

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund, samt eventuell avtalsamverkan. Under kommunstyrelsen ligger Näringslivs- och arbetsutskottet, som ansvarar för kommunövergripande frågor såsom ekonomi, planfrågor, investeringar, personalpolitik, informations- och kommunikationshantering, näringslivsfrågor, infrastrukturfrågor och landsbygdsutveckling.

Politiska prioriteringar i kommunstyrelsens förslag till budget

Det säkerhetspolitiska omvärldsläget har medfört att Sverige bygger upp ett starkare totalförsvär. Kommunens ansvar och uppdrag i detta kommer utökas under perioden med bland annat livsmedelsansvar, trygghetspunkter, reservvatten med mera.

En ny köksorganisation ska tillsammans med nyrenoverade kök och matsalar i skolan ge goda och näringsriktiga måltider i såväl skola som äldreomsorg. Köken utrustas för att skapa en god krisberedskap.

Näringsliv, klimatomställning och energiförsörjning hör samman och är en viktig del av Norbergs företagande. Såväl solcellspark som etablering av pumpkraft genom nyttjande av gruvor är sätt som Norberg kan bidra till fossilfri energi och energilagring. Om det behövs och är möjligt ska kommunen delta genom aktivt delägarskap för att säkerställa etableringar i kommunen som möjliggör den nödvändiga klimatomställningen.

Delaktighet och engagemang är viktiga komponenter i utvecklingen av Norberg. Vi vill fortsätta utvecklingen av Kärrgruvan genom ett partnerskap med boende, föreningsliv och näringsliv i ett idéburet offentligt partnerskap, IOP. En viktig del i det arbetet är ett eventuellt förvärv av Bolagshagen.

Norberg är en fantastisk kommun med vackra byar och ett starkt kulturarv. Vi behöver få fler att se fördelarna med att bo och arbeta i kommunen. Genom riktade insatser och samarbeten ska fler se möjligheterna. I detta ingår även att utveckla bostadsmarknaden genom framtagande av moderna bostäder, ökade möjligheter till distansarbete såsom platser för co-working, ökat arbete med besöksnäring och turism inom ramen för destination Norberg.

Trafiköverenskommelsen med Region Västmanland har inte gett den trafik vi behöver. Nya former för kollektivtrafik behöver tas fram för att kunna erbjuda alla som bor i Norberg en tillförlitlig och behovsstyrd kollektivtrafik. Försöket med avgiftsfri kollektivtrafik ska utvärderas under året. Samtidigt ska en översyn av trafiköverenskommelsen göras och nya former av dynamisk kollektivtrafik tas fram.

Genom ett moderniserat kommunhus har vi säkrat en god arbetsplats för såväl vår egen personal som för polisens kontaktcenter. Det var en nödvändig investering som visar att Norberg kan erbjuda goda möjligheter även för statliga myndigheter. Genom politiskt arbete ska fler myndigheter erbjudas möjlighet att etablera sig i Norberg.

18. Ramanslag kommunstyrelsen (tkr)	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Driftanslag	-34 574	-35 497	-36 024	-36 566
Investeringsanslag	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000

KS driftanslag 2024 enligt beslut i KF 11 december 2023, § 248. Investeringsanslag 2024 enligt budget antagen av KF 6 november 2023, § 216

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för förskola inklusive ett tillagningskök samt tre mottagningskök, fritidshem, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola inklusive två mottagningskök, Elevhälsa, Kulturskolans medarbetare samt administration av gymnasieskolan.

Inom nämndens ansvarsområde ligger även det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) som gäller för ungdomar mellan 16–20 år.

Politiska prioriteringar i kommunstyrelsens förslag till budget

Norbergs ambition med skolan kvarstår, vi ska vara i topp i landet och erbjuda en god utbildning och trygg miljö för alla elever. Genom att bibehålla flerlärarsystemet och fortsätta utveckla skollokaler visar vi att ambitionen gäller. Det minskade elevantalet får effekter för skolans planering och förändringar är nödvändiga. Dessa ska ske utan att kvaliteten påverkas.

Ombyggnationen av hus X på Centralskolan kommer att medföra en bättre övergång från årskurs 3 till årskurs 4. Eleverna får behålla tryggheten i att ha ett eget kapprum i stället för en lång gemensam korridor.

Arbetet med trygghet och studiero fortsätter genom hela grundskolan. Mobilförbudet kvarstår och rastvärdar finns nu på alla stadier. Elevhälsan och skolledningen fortsätter arbetet med att tidigt upptäcka elever med hög skolfrånvaro i syfte att få dem tillbaka till skolan. En tät samverkan mellan skola och socialtjänst bidrar till att skapa en trygg skola.

Uppföljningen av ungdomar på gymnasiet ska utvecklas, och arbetet för att få fler elever genom gymnasiet på tre år fortgår bland annat genom ett aktivt arbete genom studie- och yrkesvägledningen.

19. Ramanslag, barn- och utbildningsnämnden (tkr)	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Driftsanslag	-144 964	-143 776	-141 222	-139 258
Investeringsanslag	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000

Barn- och utbildningsnämndens anslag 2024 enligt budget antagen av KF 6 november 2023, § 216. Effekten av den demografiska modellen innebär en procentuell förändring av barn- och utbildningsnämndens anslag om -1,6% år 2025, -2,2% år 2026 och -1,9% år 2027.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för den strategiska planeringen inom sitt ansvarsområde. Nämnden hanterar stöd och stipendier till det fria kulturlivet samt stöd till bygdegårdar, föreningslivet och studieförbund i Norbergs kommun. Turism och till viss del besöksnäring ingår också inom ansvarsområdet.

Inom kultur- och fritidsnämnden finns merparten av kommunens kulturverksamhet samt verksamhet för barn och unga såsom bibliotek, fritidsgård, kulturskola, offentlig konst samt en teater för scenkonst. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar även för Norbergs kulturmiljöer och kulturarv.

Politiska prioriteringar i kommunstyrelsens förslag till budget

Föreningslivet i Norberg har haft utmaningar med både Covid och afrikansk svinpest. Med stöd av extra medel från Tillväxtverket ska bidragen öka till föreningslivet under en tvåårsperiod. Det ska hjälpa föreningarna att utveckla sin verksamhet och öka antalet aktiva och ledare. Jämställdhet är en central del i den fortsatta utvecklingen av föreningslivet.

Norberg är en fantastisk kommun med vackra byar och ett starkt kulturarv. Nämndens stora utmaning kommande treårsperiod ligger i kulturmiljövård och anläggningar. Nämndens ambition är att främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas. De fastigheter som ryms inom ramen för kulturmiljövård har idag ett stort renoveringsbehov och för en långsiktig plan för renovering/restaurering av byggnaderna krävs undersökningar, rapporter och åtgärder.

Turism och besöksnäring bedöms få en allt tydligare roll i kommunernas arbete med näringslivsfrågor och tillväxt. Ett utökat arbete med besöksnäring och turism inom ramen för destination Norberg ska ske. Under 2024 genomförs en målgruppsanalys för turismen, för att sedan kunna ta hjälp av digitala verktyg för att möta våra besökare.

I ett föränderligt samhälle krävs förändrade arbetssätt som utgår från behoven hos länets invånare. Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde har vuxit och blivit bredare över tid. Omställningen utifrån den nya socialtjänstlagens krav på tidiga insatser och förebyggande perspektiv kommer påverka flera av kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden under kommande år. Folkhälsoproblematiken som lyfts i Regional utvecklingsstrategi som en av länets stora utmaningar påverkar nämndens samtliga verksamhetsområden och är något nämnden behöver fortsätta jobba med. Omvärldens ökade krav på digitalisering innebär ett ökat behov av stöttning via kommunal service på biblioteket.

20. Ramanslag, kultur- och fritidsnämnden (tkr)	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Driftsanslag	-18 239	-18 886	- 19 306	-19 485
Investeringsanslag	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000

Kultur- och fritidsnämndens anslag 2024 enligt budget antagen av KF 6 november 2023, § 216.

Socialnämnden

Socialnämnden har ansvar för socialkontoret som bedriver individ- och familjeomsorg, arbetsmarknadsenhet, äldreomsorg, omsorg för funktionsnedsatta, socialpsykiatri samt kommunal hälso- och sjukvård organiserat i olika områden. I organisationen ingår även ansvaret för ett tillagningskök med ansvar för tillagning och leverans av mat till de olika verksamhetsområden som lyder under socialkontoret.

Politiska prioriteringar i kommunstyrelsens förslag till budget

Socialnämnden är inne i omställning mot Nära vård och ny Socialtjänstlag, som förväntas träda i kraft 1 juli 2025. Utgångspunkter i den nya lagen är en tillgänglig och hållbar socialtjänst där fokus flyttas från tung myndighetsutövning till mer av förebyggande och öppna insatser. Parallellt med omställningen måste strävan efter en budget och verksamhet i balans fortsätta med oförminskad kraft.

Vi är en liten kommun med stora fördelar. Vi ska fortsätta öka samverkan mellan skola och socialtjänst genom de utökade anslagen till socialnämnden. Vi har nära samarbete med polis, skola, socialtjänst och regionen för att öka tryggheten och snabbt kunna ge stöd till barn och unga när det behövs. BOB-råd etableras, för att hindra att barn och unga blir en del av kriminella nätverk och organiserad brottslighet – ett problem som växer sig allt större och som hela samhället måste arbeta emot, trygghetsarbetet fortsätter.

En långsiktig plan för särskilt boende och bostad med särskild service behöver tas fram för att möta nuvarande och kommande invånares behov av dessa insatser.

Verksamhet inom LSS måste utvecklas för att nå upp till lagstiftningens krav på goda levnadsvillkor och ett så självständigt liv som möjligt för berörd målgrupp. Socialnämnden behöver ta ett samlat grepp om området, vilket bland annat innefattar översyn av lokaler, metoder och arbetssätt och samverkan men även kompetensutveckling och arbetskläder till personalen.

Kompetensförsörjning kommer även framledes utgöra en betydande utmaning för socialnämndens verksamheter. I detta ligger att hitta verkningsfulla insatser för att möta och åtgärda det höga sjukalet.

21. Ramanslag socialnämnden (tkr)	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Driftsanslag	-170 422	-176 089	-178 036	-182 617
Investeringsanslag	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000

Socialnämndens anslag 2024 enligt budget antagen av KF 6 november 2023, § 216. Effekten av den demografiska modellen innebär en procentuell förändring av Socialnämndens anslag om 3,4% år 2025, 1,1% år 2026 och 3,8% år 2027.

